

Σχέδιο Νόμου

του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού

με τίτλο «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1564 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Σεπτεμβρίου 2017, σχετικά με ορισμένες επιτρεπόμενες χρήσεις ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων προς όφελος των τυφλών, των αμβλυώπων και των ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/29/ΕΚ για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας»

Αιτιολογική Έκθεση

A. Εισαγωγή – Γενικές παρατηρήσεις

Σκοπός του σχεδίου νόμου είναι η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία (ΕΕ) 2017/1564 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2017 «σχετικά με ορισμένες επιτρεπόμενες χρήσεις ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων προς όφελος των τυφλών, των αμβλυώπων και των ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/29/ΕΚ για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας» (Οδηγία 2017/1564).

Οι ρυθμίσεις της Οδηγίας 2017/1564 αντιστοιχούν στις διατάξεις της Συνθήκης ΠΟΔΙ «Συνθήκη του Μαρακές για τη διευκόλυνση της πρόσβασης τυφλών, αμβλυώπων ή ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων σε δημοσιευμένα έργα» (Συνθήκη του Μαρακές), η οποία υπογράφηκε εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο τη βελτίωση της διαθεσιμότητας και των διασυνοριακών ανταλλαγών ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας σε προσβάσιμο μορφότυπο προς όφελος των τυφλών, των αμβλυώπων και των ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων (εντυποανάπηροι).

Η Οδηγία 2017/1564 εισάγει υποχρεωτική εξαίρεση σε ορισμένες εξουσίες δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων, όπως αυτά έχουν εναρμονιστεί από το δίκαιο της Ένωσης. Συγκεκριμένα, η Οδηγία επιτρέπει, χωρίς την άδεια του δημιουργού και χωρίς αμοιβή, οι αρμόδιοι φορείς εντυποαναπήρων να παράγουν αντίγραφα σε προσβάσιμο μορφότυπο έργων, στα οποία έχουν νόμιμη πρόσβαση, ή να παρουσιάζουν, να καθιστούν διαθέσιμα, να διανέμουν ή να δανείζουν τα εν λόγω αντίγραφα σε μη κερδοσκοπική βάση σε επωφελούμενο (εντυποανάπηρο) ή άλλον αρμόδιο φορέα με σκοπό την αποκλειστική χρήση τους από επωφελούμενο. Τη δυνατότητα να μπορεί να παράγει αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο έργου αποκτά και ο επωφελούμενος (εντυποανάπηρος) ή πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό του, εφόσον ο επωφελούμενος έχει νόμιμη πρόσβαση στο έργο και το αντίγραφο προορίζεται για την ίδια αυτού χρήση. Προβλέπονται δηλαδή πλείονες επιτρεπόμενες

χρήσεις ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας προς όφελος τυφλών, αμβλυώπων και ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων.

Η δέσμη μέτρων που εισάγονται είναι σύστοιχες με την τελεολογία του Συντάγματος (άρθρα 4 παράγραφος 1 και 21 παράγραφοι 3, 6) και του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρα 21 και 26), που κατοχυρώνουν το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην πλήρη κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και συμμετοχή με όρους ισότητας, και δικαιολογούν τη λήψη θετικών μέτρων υπέρ τους. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται η μετατροπή των έργων σε μορφότυπο προσβάσιμο στα άτομα με αναπηρία χωρίς άδεια του δημιουργού και χωρίς αμοιβή, ενώ καθιερώνεται υποχρέωση των εκδοτών που διαθέτουν έργα σε ψηφιακή μορφή να τα παρέχουν για να γίνει η ως άνω μετατροπή.

Αντιστοίχως, όμως, λαμβάνεται πρόνοια για την προστασία των νομίμων συμφερόντων των δικαιούχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων, ιδίως με τη λήψη προληπτικών και αποτρεπτικών μέτρων προς αποκλεισμό της παράνομης αναπαραγωγής και διάθεσης των έργων. Έτσι, τίθεται ως θεμελιώδης προϋπόθεση της μετατροπής σε προσβάσιμο μορφότυπο η προηγούμενη νόμιμη πρόσβαση στο έργο και επιβάλλεται υποχρέωση στους αρμόδιους φορείς να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα αποτροπής της μη εξουσιοδοτημένης αναπαραγωγής, διανομής, παρουσίασης ή διάθεσης στο κοινό αντιγράφων έργων σε προσβάσιμο μορφότυπο.

Ορισμένες από τις εισαγόμενες με το παρόν σχέδιο νόμου ρυθμίσεις περιλαμβάνονταν ήδη στην υπ' αριθ. ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/98546/2007 (Β' 2065) υπουργική απόφαση, με την οποία ρυθμιζόνταν τα ζητήματα αναπαραγωγής έργων πνευματικής ιδιοκτησίας προς όφελος τυφλών και κωφών. Με την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2017/1564 το ζήτημα ρυθμίζεται πλέον συνολικά και ενιαία, για λόγους συστηματικής συνοχής, σε ένα άρθρο, ήτοι στο άρθρο 28Α του ν. 2121/1993 (Α' 25), όπως διαμορφώνεται με το παρόν. Προκειμένου να καταστεί ευχερής η αντιστοίχιση με τα άρθρα της Οδηγίας, το σχέδιο νόμου διαρθρώνεται σε πλείονα άρθρα ως κατωτέρω, από τα οποία τα άρθρα 1 έως και 8 συγκροτούν εν συνόλω το άρθρο 28Α ν. 2121/1993.

B. Επί των άρθρων

Στο **άρθρο 1** ορίζεται το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του σχεδίου νόμου.

Με το **άρθρο 2** αντικαθίσταται ο τίτλος του άρθρου 28Α του ν. 2121/1993, προκειμένου να αποδίδει το περιεχόμενό του όπως διαμορφώνεται στο πλαίσιο της παρούσας νομοθετικής πρωτοβουλίας, και αποσαφηνίζεται ότι το νέο άρθρο 28Α θα έχει το περιεχόμενο που προβλέπουν τα άρθρα 3 έως 8 του σχεδίου νόμου.

Με το **άρθρο 3** προστίθεται **παράγραφος 1** στο άρθρο 28Α του ν. 2121/1993, η οποία περιέχει ειδικούς ορισμούς για τους σκοπούς του άρθρου 28Α του ν. 2121/1993. Ως «έργο», όπως ορίζεται στο άρθρο 2 στοιχείο 1) της Οδηγίας, θεωρείται κάθε έργο υπό μορφή βιβλίου, περιοδικού, επιστημονικού ή άλλου, εφημερίδας ή άλλου είδους εντύπου και σημειογραφίας, στην οποία συμπεριλαμβάνονται οι

παρτιτούρες. Επίσης, στην έννοια του «έργου» περιλαμβάνονται και οι εικονογραφήσεις που περιέχονται στα ως άνω έργα. Το έργο μπορεί να είναι ενσωματωμένο σε οποιοδήποτε μέσο και να έχει οποιαδήποτε μορφή, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής και ηχητικής, όπως τα ακουστικά βιβλία. Θα πρέπει να έχει νομίμως δημοσιευτεί ή καταστεί με άλλον τρόπο νόμιμα διαθέσιμο στο κοινό (άρθρο 2 στοιχείο 1) Οδηγίας). Δεδομένου ότι το πεδίο εφαρμογής της εξαίρεσης περιλαμβάνει και έργα σε ηχητική μορφή, όπως τα ακουστικά βιβλία, η εξαίρεση ισχύει αναλογικά και για τα συγγενικά δικαιώματα δυνάμει και του άρθρου 52 στοιχείο β) του ν. 2121/1993.

Ακολούθως δίνεται ο ορισμός της έννοιας του «επωφελουμένου», ο οποίος προτιμήθηκε αντί του όρου «δικαιούχος» της Οδηγίας (άρθρο 2 στοιχείο 2)). Ο όρος αυτός προτιμήθηκε καθότι αφενός αποτυπώνει καλύτερα τον αντίστοιχο αγγλικό όρο της Οδηγίας 2017/1564 'beneficiary person' (πρβλ. αντίστοιχα και τον γερμανικό όρο 'begünstigte person') και αφετέρου διότι με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η σύγχυση με τον όρο «δικαιούχος», όπως αυτός χρησιμοποιείται στους νόμους 2121/1993 και 4481/2017, και παραπέμπει σε οποιοδήποτε πρόσωπο ή οντότητα κατέχει δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικό δικαίωμα. Στους επωφελουμένους περιλαμβάνονται και τα πρόσωπα με προβλήματα όρασης, όρος που αποδίδει τον αγγλικό 'visual impairment'. Κρίθηκε ότι ο όρος «αμβλυωπία», με τον οποίο αποδόθηκε στην ελληνική μετάφραση της Οδηγίας 2017/1564 ο όρος 'visual impairment', περιορίζει αδικαιολόγητα τον ορισμό του επωφελουμένου, καθώς αναφέρεται σε ένα μόνο συγκεκριμένο πρόβλημα όρασης (ελαττωμένη οπτική οξύτητα του ενός ή και των δύο οφθαλμών) και όχι στο συνολικό πεδίο εφαρμογής *ratione personae* που εμπίπτει στον προστατευτικό σκοπό της Οδηγίας. Για τον λόγο αυτόν χρησιμοποιήθηκε ο ορθότερος και ευρύτερος κατά περιεχόμενο όρος «προβλήματα όρασης».

Στη συνέχεια ορίζεται το «αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο» (άρθρο 2 στοιχείο 3) της Οδηγίας). Στους προσβάσιμους μορφοτύπους περιλαμβάνονται ενδεικτικά η γραφή Braille, τα μεγάλα τυπογραφικά στοιχεία, τα προσαρμοσμένα ηλεκτρονικά βιβλία (e-books), τα ακουστικά βιβλία και οι ραδιοφωνικές μεταδόσεις.

Τέλος, ορίζεται ο «αρμόδιος φορέας», όρος που προτιμήθηκε αντί της «εξουσιοδοτημένης οντότητας» (άρθρο 2 στοιχείο 4) της Οδηγίας), δεδομένου ότι εν προκειμένω δεν πρόκειται περί φορέα ή οντότητας που εξουσιοδοτείται από κάποιον. Κάτι τέτοιο θα προϋπέθετε προληπτικό έλεγχο, ο οποίος δεν είναι επιτρεπτός σύμφωνα με την Οδηγία 2017/1564 και θα δυσχέραινε τη λειτουργικότητα και την αποτελεσματικότητα της ρύθμισης. Εξάλλου, ο όρος χρησιμοποιείτο και στο προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς. Πρόκειται για φορέα που εξουσιοδοτείται ή αναγνωρίζεται από το κράτος μέλος για να παρέχει εκπαίδευση, επιμόρφωση, προσαρμοσμένη ανάγνωση ή πρόσβαση σε πληροφορίες σε μη κερδοσκοπική βάση, ενώ μπορεί να είναι ακόμη και δημόσιος ή μη κερδοσκοπικός οργανισμός που παρέχει τις υπηρεσίες αυτές στους επωφελουμένους ως μία από τις κύριες δραστηριότητές του, ως θεσμική υποχρέωση ή στο πλαίσιο της δημοσίου συμφέροντος αποστολής του, όπως οι βιβλιοθήκες, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και άλλοι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, δημόσιοι ή ιδιωτικοί, που εξυπηρετούν επωφελουμένους. Επισημαίνεται ότι ο όρος «αρμόδιος φορέας» δεν περιλαμβάνει τα φυσικά πρόσωπα.

Με το **άρθρο 4** προστίθενται παράγραφοι 2, 3 και 4 στο άρθρο 28Α του ν. 2121/1993.

Με την **παράγραφο 2** (του νέου άρθρου 28Α) παρέχεται πλέον η δυνατότητα όχι μόνο σε αρμόδιους φορείς, αλλά και σε επωφελουμένους, να προβαίνουν σε ορισμένες χρήσεις. Συγκεκριμένα οι επωφελούμενοι μπορούν χωρίς άδεια του δημιουργού του έργου και χωρίς αμοιβή να διενεργούν κάθε πράξη που είναι αναγκαία προκειμένου να μπορούν να παράγουν αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο έργου στο οποίο έχουν νόμιμη πρόσβαση και το οποίο προορίζεται για αποκλειστική χρήση από τους ιδίους. Στις ίδιες ενέργειες επιτρέπεται να προβαίνει και τρίτο φυσικό πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό επωφελουμένου. Οι αρμόδιοι φορείς μπορούν να διενεργούν κάθε πράξη που είναι αναγκαία προκειμένου, όχι μόνο να παράγουν αντίγραφο έργου σε προσβάσιμο μορφότυπο, στο οποίο έχουν νόμιμη πρόσβαση, αλλά και να παρουσιάζουν, να καθιστούν διαθέσιμο, να διανέμουν ή να δανείζουν το εν λόγω αντίγραφο είτε σε επωφελούμενο είτε σε άλλον αρμόδιο φορέα για μη κερδοσκοπικό σκοπό και για αποκλειστική χρήση του από τον επωφελούμενο. Η παραγωγή αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο και η χρήση τους σύμφωνα με τους όρους του παρόντος είναι δυνατή μόνο για έργα στα οποία οι επωφελούμενοι ή οι αρμόδιοι φορείς έχουν νόμιμη πρόσβαση. Στην έννοια της «νόμιμης πρόσβασης» περιλαμβάνονται, ενδεικτικά, η απόκτηση του έργου μέσω σύμβασης πώλησης, δωρεάς ή η νόμιμη κτήση, εν γένει, του έργου, στην οποία περιλαμβάνεται και η νόμιμη καταφόρτωση του έργου από το διαδίκτυο. Αν η πρόσβαση στο έργο δεν είναι νόμιμη, τότε η παραγωγή αντιγράφων του έργου σε προσβάσιμο μορφότυπο συνιστά, αυτονοήτως και αυτή, παραβίαση του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας.

Σύμφωνα με την **παράγραφο 3** δεν επιτρέπεται συμφωνία αντίθετη προς τις παραπάνω θεμελιώδεις ρυθμίσεις. Συμβατική διάταξη που αποσκοπεί να εμποδίσει ή να περιορίσει την εφαρμογή της ως άνω εξαιρετικής πρόβλεψης δεν επιτρέπεται. Εισάγεται, δηλαδή, αναγκαστικό δίκαιο, προς τον σκοπό προστασίας των επωφελουμένων ατόμων με αναπηρία και αποφυγής πάσης φύσεως καταστρατηγήσεων.

Στην **παράγραφο 4** προβλέπεται ότι κατά την παραγωγή αντιγράφου σε προσβάσιμο μορφότυπο δεν πρέπει να θίγεται η ακεραιότητα του έργου, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των αλλαγών που απαιτούνται προκειμένου το έργο να καταστεί προσβάσιμο σε διαφορετικό μορφότυπο. Εκτός από τις αλλαγές που ενδέχεται να απαιτούνται για τη μετατροπή ή την προσαρμογή του έργου προκειμένου για την παραγωγή αντιγράφου σε προσβάσιμο μορφότυπο, επιτρεπτές είναι επίσης και οι αλλαγές που ενδέχεται να απαιτούνται όταν ο μορφότυπος ενός έργου ή αντικειμένου προστασίας είναι μεν ήδη προσβάσιμος από ορισμένους επωφελουμένους όχι όμως από άλλους (λόγω διαφορετικής αναπηρίας ή ανικανότητας ή λόγω διαφορετικού βαθμού αυτού του είδους της αναπηρίας ή ανικανότητας) και απαιτείται περαιτέρω μετατροπή ή προσαρμογή για την παραγωγή κατάλληλου μορφοτύπου.

Με το **άρθρο 5** προστίθεται **παράγραφος 5** στο άρθρο 28Α του ν. 2121/1993, στην οποία προβλέπεται η διασυνοριακή ανταλλαγή αντιγράφων μεταξύ κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πιο συγκεκριμένα ορίζεται ότι επιτρέπεται στον αρμόδιο φορέα χωρίς την άδεια του δημιουργού του έργου και χωρίς αμοιβή να εκτελεί τις πράξεις της περίπτωσης β) της παραγράφου 2 για λογαριασμό επωφελουμένου ή άλλου αρμόδιου φορέα που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ. Επιτρέπεται ακόμη σε επωφελούμενο ή σε αρμόδιο φορέα να αποκτά ή να έχει πρόσβαση σε αντίγραφο έργου σε προσβάσιμο μορφότυπο από αρμόδιο φορέα εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ. Αναφορικά με τον διασυνοριακό χαρακτήρα της ρύθμισης σε σχέση με τρίτες χώρες - συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης

του Μαρακές, επισημαίνεται η ύπαρξη του «Κανονισμού (ΕΕ) 2017/1563 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2017 για τη διασυνωριακή ανταλλαγή μεταξύ της Ένωσης και τρίτων χωρών αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων προς όφελος των τυφλών, των αμβλυώπων ή ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων», δυνάμει του οποίου ο ανωτέρω περιορισμός επεκτείνεται αυτομάτως και στις διασυνωριακές σχέσεις μεταξύ Ελλάδος και τρίτων χωρών που έχουν κυρώσει τη Συνθήκη του Μαρακές. Η Συνθήκη του Μαρακές επιβάλλει ορισμένες υποχρεώσεις όσον αφορά στην ανταλλαγή αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών που είναι συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης. Τα μέτρα που λαμβάνονται από την Ένωση για την εκπλήρωση των εν λόγω υποχρεώσεων περιέχονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1563 και πρέπει να ερμηνεύονται σε συνδυασμό με την Οδηγία 2017/1564. Δεδομένης της αμέσου ισχύος και του δεσμευτικού, υπερνομοθετικού χαρακτήρα των ρυθμίσεων του Κανονισμού σε όλη την ΕΕ, καθώς και της συνακόλουθης μη επιτρεπόμενης επανάληψης των ανωτέρω ρυθμίσεων σε εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις, οι διατάξεις του Κανονισμού δεν περιλαμβάνονται στο παρόν σχέδιο νόμου.

Με το **άρθρο 6** προστίθενται παράγραφοι 6, 7 και 8 στο άρθρο 28Α του ν. 2121/1993.

Η **παράγραφος 6** ρυθμίζει τις υποχρεώσεις των αρμόδιων φορέων σε περίπτωση που εκτελούν τις προβλεπόμενες στις παραγράφους 2 και 5 πράξεις. Οι υποχρεώσεις αυτές τίθενται για τη βελτίωση της διαθεσιμότητας των αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο, την αποτροπή απαγορευμένων διαδόσεων προστατευόμενων έργων ή άλλων αντικειμένων προστασίας και για την προστασία των δικαιούχων. Ειδικότερα, σε περίπτωση που αρμόδιος φορέας εκτελεί τις προβλεπόμενες στις παραγράφους 2 και 5 πράξεις, οφείλει να θεσπίζει και να τηρεί πρακτικές προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι διανέμει, παρουσιάζει και καθιστά διαθέσιμα αντίγραφα έργων σε προσβάσιμο μορφότυπο σε επωφελουμένους ή σε άλλους αρμόδιους φορείς, ότι λαμβάνει κατάλληλα μέτρα για να αποτρέψει τη μη εξουσιοδοτημένη αναπαραγωγή, διανομή, παρουσίαση ή διάθεση στο κοινό αντιγράφων έργων σε προσβάσιμο μορφότυπο, και ότι επιδεικνύει την προσήκουσα επιμέλεια και διατηρεί αρχεία σχετικά με τη διαχείριση έργων και των αντιγράφων τους σε προσβάσιμο μορφότυπο. Θα πρέπει, επίσης, να δημοσιεύει και να επικαιροποιεί στον ιστότοπό του ή/και με άλλους τρόπους, διαδικτυακά ή μη, πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις του αυτές. Ο αρμόδιος φορέας οφείλει να παρέχει σε προσβάσιμη μορφή σε επωφελουμένους, άλλους αρμόδιους φορείς ή δικαιούχους, κατόπιν σχετικού αιτήματός τους, τον κατάλογο των έργων των οποίων έχει αντίγραφα σε προσβάσιμο μορφότυπο, καθώς και τους μορφοτύπους αυτούς, όπως και την επωνυμία και τα στοιχεία επικοινωνίας των αρμόδιων φορέων με τους οποίους έχει ανταλλάξει αντίγραφα έργων σε προσβάσιμο μορφότυπο, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 5. Το πλέγμα των παραπάνω ρυθμίσεων διασφαλίζει την προστασία των δικαιωμάτων και νομίμων συμφερόντων των δικαιούχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων.

Με την **παράγραφο 7** θεσπίζεται η υποχρέωση των εκδοτών να παρέχουν στους αρμόδιους φορείς σε ψηφιακή μορφή τα αρχεία έργων υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί τα τηρούν σε ψηφιακή μορφή. Πρόκειται περί ρύθμισης η οποία προϋπήρχε, εντάσσεται πλήρως στην τελεολογία της Οδηγίας, και διατηρήθηκε προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής των προβλέψεων του παρόντος και να διευκολυνθούν οι επωφελούμενοι. Προκειμένου η ρύθμιση να μην παραμείνει ατελής

και να καταστεί ευχερέστερη η πρακτική της εφαρμογή αποσαφηνίζεται ότι σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των εκδοτών, εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 946 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, που προβλέπει ότι αν ο οφειλέτης δεν εκπληρώνει την υποχρέωσή του να επιχειρήσει πράξη που δεν μπορεί να γίνει από τρίτο πρόσωπο και η επιχείρησή της εξαρτάται αποκλειστικά από τη βούληση του οφειλέτη, το δικαστήριο τον καταδικάζει να εκτελέσει την πράξη και στην περίπτωση που δεν την εκτελέσει τον καταδικάζει αυτεπαγγέλτως σε χρηματική ποινή έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ υπέρ του δανειστή και σε προσωπική κράτηση έως ένα έτος. Η ενδεικτική απαρίθμηση («ιδίως») ενδεικνύει ότι οι αρμόδιοι φορείς διατηρούν και κάθε άλλη αξίωση που παρέχει το κοινό δίκαιο, εφόσον συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις.

Σύμφωνα με την **παράγραφο 8** προβλέπεται ότι η Εθνική Βιβλιοθήκη τηρεί κατάλογο αντιγράφων έργων σε προσβάσιμο μορφότυπο, ο οποίος περιλαμβάνει το είδος του μορφοτύπου, καθώς και τον αρμόδιο φορέα στον οποίο αυτό τηρείται. Η επιλογή της Εθνικής Βιβλιοθήκης ως φορέα τήρησης του καταλόγου βασίστηκε στην ήδη υπάρχουσα υποδομή που εκείνη διαθέτει βάσει της υποπερίπτωσης αα) της περίπτωσης ια) της παραγράφου 4 του ν. 3149/2003, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 4 του ν. 4452/2017. Διευκολύνεται, έτσι, η πρόσβαση κάθε ενδιαφερόμενου στο σύνολο των έργων σε προσβάσιμο μορφότυπο.

Με το **άρθρο 7** προστίθενται παράγραφοι 9, 10 και 11 στο άρθρο 28Α του ν. 2121/1993.

Στην **παράγραφο 9** αποσαφηνίζεται ότι οι δικαιούχοι λαμβάνουν την ίδια αποζημίωση για τις ρυθμιζόμενες από το παρόν χρήσεις εκπαιδευτικών συγγραμμάτων πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, την οποία λαμβάνουν για χρήσεις ίδιων συγγραμμάτων για μη επωφελουμένους. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η δυνατότητα πρόσβασης των εντυποαναπήρων μαθητών, φοιτητών και σπουδαστών στα εκπαιδευτικά συγγράμματα, διασφαλίζοντας παράλληλα τα νόμιμα συμφέροντα των δικαιούχων.

Σύμφωνα με την **παράγραφο 10**, εφόσον ο αρμόδιος φορέας εκτελεί τις πράξεις που προβλέπονται στην παράγραφο 5, κοινοποιεί, σύμφωνα και με τη σχετική πρόβλεψη της Οδηγίας, εάν επιθυμεί, την επωνυμία και τα στοιχεία επικοινωνίας του στον Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας (ΟΠΙ), ο οποίος διαβιβάζει αυτές τις πληροφορίες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η διαβίβαση των πληροφοριών αυτών από τον ΟΠΙ στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν συνεπάγεται υποχρέωσή του για έλεγχο της πληρότητας και της ακρίβειας των πληροφοριών ή της συμμόρφωσης των φορέων με την οικεία εθνική νομοθεσία.

Στην **παράγραφο 11** ορίζεται ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο του παρόντος σχεδίου νόμου υπόκειται στη νομοθεσία για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Με το **άρθρο 8** προστίθεται **παράγραφος 12** στο άρθρο 28Α του ν. 2121/1993 στην οποία προβλέπεται ότι επιτρέπεται, χωρίς άδεια του δικαιούχου και χωρίς αμοιβή, η αναπαραγωγή, παρουσίαση και διάθεση στο κοινό έργου προς όφελος κωφών, όταν οι χρήσεις αυτές συνδέονται άμεσα με την αναπηρία τους στον βαθμό που απαιτείται λόγω της αναπηρίας αυτής και οι οποίες δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα. Η διάταξη αυτή α) διατηρεί κατά περιεχόμενο την προϊσχύουσα ρύθμιση του άρθρου 28Α και β) είναι συμβατή με το ενωσιακό δίκαιο δυνάμει της αιτιολογικής σκέψης 20 του Προοιμίου και του

άρθρου 8 της Οδηγίας 2017/1564, που τροποποιεί το άρθρο 5 παράγραφος 3 της Οδηγίας 2001/29. Οι ειδικότεροι όροι των χρήσεων έργων προς όφελος των κωφών μπορεί να εξειδικεύονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Αθλητισμού, και Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Με το **άρθρο 9** τροποποιούνται τα άρθρα 42, 45Α και 71 του ν. 2121/1993.

Ειδικότερα προστίθεται παράγραφος 6 στο άρθρο 42 του ν. 2121/1993 σύμφωνα με την οποία ο περιορισμός του άρθρου 28Α παράγραφοι 1 έως 11 εφαρμόζεται και στα δικαιώματα του δικαιούχου προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή. Προστίθεται, επίσης, τελευταίο εδάφιο στην παράγραφο 6 του άρθρου 45Α του ν. 2121/1993 βάσει του οποίου ο περιορισμός του άρθρου 28Α παράγραφοι 1 έως 11 εφαρμόζεται και στο ειδικής φύσης δικαίωμα του κατασκευαστή βάσης δεδομένων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 παράγραφος 1 της Οδηγίας 2017/1564. Τροποποιείται, επίσης, η παράγραφος 6 του άρθρου 71 του ν. 2121/1993, προκειμένου να οριστεί ότι η παράγραφος 12 του άρθρου 28Α αποτελεί ενσωμάτωση της Οδηγίας 2001/29. Τέλος, προστίθεται στο άρθρο 71 του ν. 2121/1993 **παράγραφος 11**, η οποία προβλέπει ρητά ότι οι παράγραφοι 1 έως 11 του άρθρου 28Α, όπως τροποποιείται με το παρόν, η παράγραφος 6 του άρθρου 42 και το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 45Α του ν. 2121/1993, αποτελούν ενσωμάτωση της Οδηγίας 2017/1564.

Με το **άρθρο 10** ορίζεται ότι με την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται η υπ' αριθ. ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/98546/2007 υπουργική απόφαση «Αναπαραγωγή έργου πνευματικής ιδιοκτησίας προς όφελος τυφλών και κωφάλαλων, και επέκταση της ρύθμισης σε άλλες κατηγορίες ατόμων με αναπηρίες» (Β' 2065).

Τέλος, με το **άρθρο 11** ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Αθήνα, 26 Νοεμβρίου 2019

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ